

Привреда по делатностима

Најважније делатности општине Чајетина су туризам, пољопривреда, прерађивачка индустрија у области пољопривредне производње, текстилна индустрија, лака индустрија у области пластике и метала и дрвнопрерађивачка индустрија.

Туризам је најразвијенија и најважнија грана привреде општине. На Златибору као развијенијој туристичкој дестинацији, годишње се оствари 1.000.000 ноћења са око 250.000 посетилаца.

Већину посетилаца чине домаћи туристи, док је број страних туриста мали и по процени износи око 5000, који остваре 21000 ноћења. Углавном преовлађује спортско рекреативни, здравствени и конгресни туризам. Остало је дечији и омладински, транзитни и излетнички туризам. Постоје значајни изграђени смештајни и други угоститељски капацитети као (извор Туристичка Организација Златибор):

- 12 хотела,
- 4 мотела,
- 1 институт,
- 1 апартманско насеље,
- 9 одмаралишта,
- 2 дечија одмаралишта,
- 1 студентско одмаралиште,
- 7 приватних пансиона,
- 14 вила,
- 29 ресторана,
- 20 кафића,
- 4 туристичких агенција и сл.

Укупни смештајни капацитети су око 14.400 лежаја од чега је 4.000 у хотелима и другим сличним објектима, 10.000 у домаћој радиности и 400 у сеоским домаћинствима.

Као почетак организованог бављења туризмом се узима 19.08.1893. год., када је краљ Александар Обреновић први пут посетио Златибор. Почети туризма датирају још од 1.750 године, када је богати сарајевски трговац Хаџи Никола Селак саградио себи колибу у Водицама. У каснијем периоду су градили виле и летњиковце богати трговци стоком из овога краја.

Туристички потенцијал општине Чајетина обухвата природне лепоте краја (Стопића пећина, Рибница са ски центром Торник, Сирогојно – музеј Старо село, Водице, Трипкова, Мачкат, Крива река, Водопад Гостиље итд.), традиционалну здраву кухињу, старе занате, типичне објекте сеоског туризма грађене од природних материјала (дрво, камен, цигла) у аутохтоном стилу старих мајстора традиционалне архитектуре, савремене хотеле, ресторана, одмаралишта и људе спремне за пружање туристичких услуга.

Пољопривреда је на другом месту по важности за развој општине Чајетина. Постоје одговарајуће природне претпоставке и погодности за развој сточарства. На подручју општине према попису из 2002.године, има 7.016 грла говеди и 30.752 грла оваца. То даје годишњу производњу од око 12.000.000 литара млека.

Број становника, домаћинстава и грла стоке на територији општине						
насеље	укупно	број домаћинстава	коњи	говеда	овце	свиње
Чајетина укупно	15765	5146	207	7016	30752	3974
Алин Поток	245	93	2	215	1291	65
Бранешци	744	205	4	574	2046	332
Голово	212	95	7	257	1257	166
Гостиље	347	141	11	196	976	149
Доброселица	406	173	17	306	1577	140
Дренова	135	48		81	645	39
Жељине	153	55		100	465	51
Јабланица	935	313	48	640	3046	258
Крива Река	1155	303	10	984	2945	533
Љубиш	705	235	8	493	1818	204
Мачкат	822	223	7	334	1016	310
Мушвете	277	76	9	201	881	121
Златибор	2385	816	10	27	280	36
Раковица	112	42	8	87	451	44
Рожанство	461	152	5	279	2047	220
Рудине	159	81	1	173	637	59
Шаиновина	814	265	5	344	1137	231
Семегњево	300	124	9	302	977	104
Сирогојно	763	232	4	302	1818	235
Стубло	214	81	31	242	1321	78
Трипкова	372	145	4	315	1507	276
Трнава	282	100	2	128	830	73
Чајетина	3184	938	2	108	250	69
Шљивовица	586	210	3	328	1534	181

Од укупно 5.146 домаћинстава, око 3.500 се бави пољопривредном производњом. Смањење становништва у већини села и погоршање старосне структуре резултира стагнацијом и падом пољопривредне производње. Пољопривредна газдинства су мала и

уситњена, са застарелом механизацијом. Евидентан је недостатак повољних и стимулативних кредита, организованог планског откупа и пласмана.

Добре природне предуслове у нижем подручју општине има и воћарска производња пре свега малине и шљиве.

Прерада воћа (откуп, складиштење и паковање око 800 тона малине годишње)

Од повртарских култура најзаступљенији је кромпир.

Од прерађивачких капацитета у области пољопривредне производње најзаступљенија је прерада меса и млека. Неки производи од меса имају своју препознатљиву робну марку док други тек треба то да добију. Ради се на стварању брэнда код сувомеснатих производа као што су говеђа и свињска пршута, кобасица и сланина и увођење одговарајућих европских стандарда у смислу поштовања одговарајућих процедура и праћења производа од „ њиве до трпезе”.

Подручје општине Чајетина је изузетно богато лековитим биљем и шумским плодовима (шумским воћем - шумске јагоде, купине, малине, боровнице...и гљивама) који се прикупљају и обрађују спорадично и неорганизовано, без довољно обуке и контроле. Због изузетних еколошких карактеристика читавог подручја одлични су предуслови за организовање производног ланца (обука, прикупљање, обрада, дистрибуција) чији би резултат били здрави, еколошки производи врхунског квалитета и оригиналног порекла.

Пчеларство је, у односу на природне могућности, слабо развијено и потребна је организована помоћ постојећим и потенцијалним пчеларима (обука, повезивање, набавка опреме и средстава за заштиту...) како би се унапредио поступак добијања квалитетног меда, заштићеног географског порекла.

Производња у текстилној индустрији на територији општине се одвија 4 фирме где је запослено око 350 радника, већином жена. Традиција у селима овог краја је израда одевних предмета који се раде ручно од вуне (посебно је познато село Сирогојно) и извозе се у земље Западне и Источне Европе.

За дрвнопрерађивачку индустрију сировинска база постоји једним делом на подручју општине а другим делом у близини (више од 1/3 површине покривено шумом, близина и квалитетан репроматеријал из Босне). У Бранешком пољу је завршена приватизација предузећа површине 22000м², капацитета 4000 м³, са комплетаном линијом од примарне обраде до финалне обраде тврдог и меког дрвета које је запошљавало 600 радника и очекује се поновно покретање производње. Остали капацитети су мањег обима и значаја (мале стругаре и занатске радње за обраду дрвета).

У Чајетини постоје фабрике металних и пластичних производа, које уз повољног стратешког партнера могу упослити одређени број радника у наредном периоду.

Број регистрованих радњи се последњих година константно повећава. Са процесом приватизације друштвених предузећа овај тренд је убрзан. Структура регистрованих радњи по делатностима није тренутно најповољнија (вишак регистрованих трговинских радњи) и зависи од успешности развоја приоритетних делатности, повећања стопе профита у њима, стимулативних мера фискалне и кредитне политике и утицаја одговарајућих тржишних механизма.

Табела 13. Број регистрованих радњи на територији општине Чајетина у поређењу са Републиком и Златиборским округом (А и Б)

А)

	Број радњи по врстама - облицима организовања 2005. године			
	укупно	самосталне радње	ортачке радње	радње чији је оснивач у радном односу или пензионер
Република	237545	221574	1237	14734
Округ	11942	10323	51	1568
Чајетина	677	522	3	152

Б)

	Република	Округ	Општина Чајетина
Укупно	237545	11942	677
Пољопривреда, лов и шумарство	1522	89	8
Рибарство	28	5	0
Вађење руда и камена	140	6	0
Прерађивачка индустрија	40599	1862	129
Производња и снабдевање електричном енергијом, гасом и водом	10	0	0
Грађевинарство	16863	719	32
Трговина	91125	4803	243
Хотели и ресторани	21767	1325	107
Саобраћај, складиштење и везе	33386	1870	82
Финансијско посредовање	766	32	0
Активности у вези с некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	15252	564	37
Државна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање		0	0
Образовање	742	31	0

Здравствени и социјални рад	3569	100	5
Остале комуналне друштвене и личне услужне активности	11776	536	34